

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
Sociologija	Sociology	

Anotacija
Plėtoti studentų žinias sociologijos srityje, perteikiant įvairias sociologijos idėjas, klasikines ir dabartines sociologijos teorijas, susiejant teorinę ir empirinę nagrinėjamo dalyko puses, šiuolaikinių visuomenių sandarą bei situacijas, būdingas kasdienybės pasauliui, supažindinant su skirtingomis sociologijos sritimis.

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Doc. dr. Laimutė Žilinskienė Kitas (i): Lekt. Dr. Aušra Širvinskienė	VU Filosofijos fakultetas, Sociologijos katedra. Universiteto g. 9/1

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Bendrųjų universitetinių studijų

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	Rudens semestras / Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Modulio tikslas - ugdyti gebėjimus suprasti žmonių socialinį gyvenimą, šiuolaikinių visuomenių funkcionavimą ir kaitą, kritiškai vertinti įprastinį, kasdienę patirtimi pagrįstą, žinojimą apie socialinį pasaulį, toleranciją kultūrinei įvairovei bei supratimą apie kiekvieno visuomenės nario galimybes prisidėti prie socialinių problemų sprendimo šiandieninėje visuomenėje.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Žinos sociologijos reikšmę tarpdisciplininėse studijose ir tyrimuose; gebės apibrėžti ir aiškinti socialinės nelygybės, socialinės lyties ir seksualumo, deviantinio elgesio ir socialinės kontrolės, socialinės kaitos reiškinius.	Probleminis dėstymas, įtraukianti paskaita, grupinės diskusijos	Egzaminas (testas)
Žinos ir gebės atlikti socialinio gyvenimo, visuomenės ir kultūros bei įvairių socialinių struktūrų tyrimus: lyginamąją kultūrų, socialinės sąveikos kasdieniame gyvenime analizes, funkcionavimo ir kaitos tyrimus.		
Žinos ir gebės taikyti sociologijos (ir kitų socialinių mokslų) terminus, kurie yra plačiai vartojami viešajame gyvenime aptariant kultūros ir visuomenės reiškinius, reikšmes.		

Žinos sociologinių tyrimų taikymą žmonių socialinio gyvenimo reiškinių ir procesų aiškinimui, apimant vertybines nuostatas, šeimos, religijos, darbo ir laisvalaikio organizavimo, politinio gyvenimo kaitos tendencijas.		
Gebės savarankiškai ieškoti, apibendrinti ir sisteminti sociologinę informaciją, reikalingą spręsti klausimams apie žmonių socialinį gyvenimą ir visuomenę.	Informacijos paieška, literatūros skaitymas, praktinių užduočių raštu rengimas ir pristatymas	Pranešimas raštu,

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadinė paskaita „Kas yra sociologija?“ Ką tiria sociologija ir kuo jis skiriasi nuo kitų mokslų? Kas yra sociologinė vaizduotė? Kokia yra sociologinio požiūrio struktūra? Koks šio kurso tikslas ir temos.	2		2				4	6	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 1 sk. „Kas yra sociologija?“, p. 19-23; Darbui seminare: 1. Berger, P. 1995. <i>Sociologija: Humanistinis požiūris</i> . Kaunas: Litterae Universitatis. 1 sk. „Sociologija kaip individualus žaidimas“, p. 3-27 2. <i>Ten pat.</i> 4 sk. „Sociologinė perspektyva – visuomenė žmoguje“, p. 56-68 <i>Ten pat.</i> 5 sk. „Sociologinė perspektyva – visuomenė žmoguje“, p. 68-94.
2. Sociologijos teorijos raida Kada ir kas sugalvojo sociologijos pavadinimą? Kas buvo sociologijos pradininkais? Kokios teorinės paradigmos vyravo sociologijoje XX a. pirmoje pusėje? Kiek yra šiuo metu teorinių požiūrių sociologijoje?	2						2	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 1 sk. „Kas yra sociologija?“, p. 23-37;
3. Sociologiniai tyrimai Kas yra metodologija? Kas yra metodas? Kuo skiriasi kiekybinė ir kokybinė tyrimų metodologijos? Kokie tyrimo metodai yra taikomi sociologų? Kokie yra jų privalumai ir trūkumai?	4		4				8	8	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 20 sk. „Sociologinių tyrimų metodai“;

									Aleknavičienė J. ir kt. 2020, <i>Kaip parašyti mokslinį rašto darbą</i> . Vilniaus universiteto leidykla. 3 sk. „Tiriamoji rašto darbo dalis“, p. 37-56; Darbui seminare: 1. Seminarus vedančio dėstytojo paskirtos užduoties žodžiu ar raštu atlikimas	
4. Kultūra ir visuomenė Apie kultūrą kitaip nei apie menus: gyvenimo būdai, kultūrinės reikšmės ir jų kaita. Kaip tampa visuomenės nariu? Socializacijos tipai, socializacijos tarpininkai, resocializacija. Kas yra moderni visuomenė? Ar galime kalbėti apie modernios visuomenės pabaigą? Kaip keičia šiuolaikinės visuomenės globalizacija?	2		2					4	6	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 2 sk. „Kultūra ir visuomenė“, p.37-60; Darbui seminare: Bauman, Z. 2002. <i>Globalizacija: pasekmės žmogui</i> . V.: Strofa. 4 skyrius „Turistai ir bastūnai“, p. 119-155.
5. Lytis ir seksualumas Apie vyriškumą ir moteriškumą: Kaip tampa „tikra moterimi“ ir „tikru vyru“? Kas yra vyras ir kas yra moteris Lietuvoje? Ką sociologija gali pasakyti apie seksualumą?	2							2	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika, 5 sk. „Lytis ir seksualumas“, p. 111-142.
6. Kūno sociologija Kūno sociologijos istorija ir raida. Dualistinė, fenomenologinė, socialinio konstrukto kūno samprata. Kūno koncepcijos sociologijoje. Postmodernistinis diskursas į kūną	1							1	1	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika, 6 sk. „Kūno sociologija: sveikata, ligos ir senėjimas“ p. 143 – 156
7. Sveikatos sociologija Apie sveikatos sociologijos ir medicinos sociologijos apibrėžimus. Sveikatos sociologijos objektą. Medikalizaciją ir biomedikalizaciją. Sveikatos sociologijos tyrimo sritis. Sergančiojo vaidmuo.	1							1	1	Nettleton, S. 2006. Polity Press. <i>The Sociology of Health and Illness</i> . Nettleton, S. 2006. <i>The Sociology of Health and Illness</i> . 4 sk. The Experience of Chronic Illness and Disability. Psl. 71
8. Šeima Apie šeimos formų įvairovę ir šeimos modelių kaitos tendencijas Lietuvoje ir kitose pasaulio	1							1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir

šalyse.										informatika. 7 sk. „Šeimos“, p. 169-194
9. Švietimo sistema Kokį vaidmenį švietimo sistema atlieka moderniose visuomenėse? Kaip švietimo sistema gali reprodukuoti socialinę nelygybę?	1							1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 16 sk. „Švietimas“, p. 455-458, 469-487
10. Darbas ir laisvalaikis Kas yra darbas ir kas yra laisvalaikis gamintojų ir vartotojų visuomenėse? Kaip keičiasi darbo organizavimo formos ir kokią įtaką tai turi žmonių ekonominei veiklai šiuolaikinėse visuomenėse?	1							1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 13 sk. „Darbas ir ekonominis gyvenimas“, p. 351-391
11. Religija Apie religiją, religingumą bei jų kaitą šiuolaikinėse visuomenėse. Ką sociologija atskleidžia apie Lietuvos gyventojų religingumą?	1							1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 17 sk. „Religija“, p. 491-526
12. Socialinė nelygybė. Socialinė stratifikacija ir socialinis mobilumas. Kokios yra socialinės stratifikacijos sistemos? Kokią įtaką priklausymas tam tikrai socialinei klasei turi žmonių gyvenimui? Kokios yra socialinio mobilumo galimybės šiuolaikinėse visuomenėse? Kokia yra Lietuvos visuomenės socialinė struktūra?	2							2	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika, 10 sk. „Klasė, stratifikacija ir nelygybė“, p. 269-292
13. Socialinė sąveika ir kasdienis gyvenimas. Kas kasdienę socialinę sąveiką su kitais žmonėmis daro įmanoma? Kaip sugriauti socialinės sąveikos rutiną? Kasdienybės teatras: apie sceną, aktorius ir auditoriją	2	2						4	6	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 4 sk. „Socialinė sąveika ir kasdienis gyvenimas“, p. 87-110 Darbui seminare: Goffmanas E.. 2000, Vaga. <i>Savęs pateikimas kasdieniame gyvenime</i> . P. 11-91

14. Deviantinis elgesys ir socialinė kontrolė Apie elgesio taisyklių laužymą ir socialinę kontrolę: Kaip sociologija atsako į klausimą, kodėl žmonės elgiasi „blogai“? Kas ir kaip kontroliuoja žmonių elgesį visuomenėje?	2	2					4	6	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika, 8 sk. "Nusikaltimas ir deviacija", p. 195-228 Darbui seminare: Michel Foucault [1975]. <i>Disciplinuoti ir bausti: kalėjimo gimimas</i> . V.: Baltos lankos, 1998. 1-4 skyriai.
15. Urbanizacija ir urbanizmas Apie miestų raidą ir miestietišką gyvenimo būdą šiandieniniame pasaulyje. Ar miesto sociologai turi, ką tirti Lietuvoje?	2						2	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 18 sk. "Miestai ir miestų erdvės", p. 527-554
16. Socialinė kaita Kaip veiksniai lemia socialinius pokyčius? Kokie būna socialiniai judėjimai ir kaip jie susiję su socialine kaita? Kokie bruožai būdingi pokomunistinėms transformacijoms Rytų ir Vidurio Europoje?	2						2	2	Newman, D. <i>Sociology; exploring the Architecture of Everyday Life</i> . Chapter 15, pp.537-562.
17. Studijų kryptys, kurios studentams yra skaitomas šis kursas, aktualių sociologinių temų aptarimas	4		4				8	10	Studijų kryptys aktualios mokslinės literatūros skaitymas ir vienos užduoties raštu, pristatymas seminare.
18. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas								20	Medžiagos pasikartojimas
Iš viso	32		16				48	82	130

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Užduočių raštu pristatymų seminaruose įvertinimas	30	Seminarų metu	Pristatomas darbas raštu vertinamas 3 balų skalėje. Maksimalus įvertinimas sudaro 30 % galutinio pažymio. Vertinamas gebėjimas rasti ir sisteminti informaciją iš įvairių šaltinių, spręsti problemas, gebėjimai: suprasti skirtingus tyrimo metodus ir jų taikymo aplinkybes, planuoti tyrimus, rinkti, apdoroti ir interpretuoti duomenis, gebėjimas identifikuoti ir nagrinėti socialines problemas, jas analizuoti. Vertinimo kriterijai: 3 balai - išsamiai ir aiškiai atsakyta į klausimą, besiremiantis ne tik paskaitų medžiaga, bet ir savais, pagrįstais

			samprotavimais. 2 balai – klausimą atsakyta išsamiai, bet nelabai tiksliai, atsakyme yra esminių klaidų. 1 balas - atsakymas yra neaiškus arba neišsamus, su keletu stambių klaidų. 0 balų - atsakymo nėra arba jis visiškai neteisingas.
Egzaminas raštu (testas)	70	Egzaminų laikymo laikotarpiu	Egzaminu vertinamas gebėjimas taikyti sociologines teorijas moksliniame ir praktiniame kontekste, taikyti sociologinius tyrimo metodus, gebėjimas identifikuoti ir spręsti sociologijos srityje aktualias socialines problemas, vertinti jų rezultatus. Testą sudarys 20 uždaro ir atviro tipo klausimų.. Kiekvienas testo klausimas vertinamas 0,35 balo. Maksimalus testo įvertinimas yra 7 balai. Egzamino trukmė 60 min. Egzamino vertinimas susideda iš testų įvertinimo (7 balai) ir seminarų įvertinimo (3 balai) sumos ir studentų aktyvumo seminarų metu. Vertinimo kriterijai: 0,35 balo - išsamiai ir aiškiai atsakyta į klausimą, besiremiantis ne tik paskaitų medžiaga, bet ir savais, pagrįstais samprotavimais. 0,24 balo - – į klausimą atsakyta išsamiai, bet nelabai tiksliai, atsakyme yra esminių klaidų. 0,13 - atsakymas yra neaiškus arba neišsamus, su keletu stambių klaidų. 0 balų - atsakymo nėra arba jis visiškai neteisingas.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Giddens, Anthony	2005	Sociologija		Vilnius: Poligrafija ir informatika
Macionis, John J.	2012	Sociology		New-Jersey: Pearson Education
Thompson, W.E., Hickey, J. V., Thompson, M. L.	2017	Society in Focus: an Introduction to sociology		Rowman&Littlefield
Newman, David	2014	Sociology Exploring the Architecture of everyday life		Pine Forge Press
Bauman, Zygmunt	2002	Globalizacija: pasekmės žmogui.		Vilnius: Strofa
Aleknavičienė J. ir kt.,	2020	Kaip parašyti mokslinį rašto darbą.		Vilniaus universiteto leidykla
Nettleton, S.	2006	The Sociology of Health and Illness		Polity Press
Malacrida, C., Low, J. (eds.):	2008	Sociology of the Body		Oxford University Press.
Michel Foucault	1998	Disciplinuoti ir bausti: kalėjimo gimimas		Baltos lankos
Papildoma literatūra				

Leonavičius, Vylius	2004	Sociologija		Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto I-kl.
Leonavičius V., Norkus Z., Tereškinas A	2005.	Sociologijos teorijos		Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto I-kl.
Valantiejus A.	2007.	Sociologijos istorija: teorinės idėjos, problemos ir sąvokos. Sociologijos filosofija. I d.		Vilnius: VU leidykla